

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

Folkefest på Danevirke

Lørdag den 6. oktober inviterer Amt Haddeby og Dannewerk kommune til folkefest ved Danevirke Museum, fordi Hedeby og Danevirke er blevet UNESCO-verdensarv.

Vægtige debattører

Fire vægtige debattører siger deres mening om verdenssituationen på et åbent møde på Jaruplund Højskole 30. oktober.

Mødes første gang

Sidst mødtes de fire nationale mindretal for første gang med Tysklands nye mindretalskommitterede dr. Bernd Fabritius.

Læs mere på KONTAKT side 2

Læs mere på KONTAKT side 4

Læs mere på KONTAKT side 5

KULTURNAT 2018

Volden
Danevirke består af en række delvist forskudte jordvolde med samlet længde på næsten 30 km. Anlægget er blevet udbygget flere gange over det tidrum på mindst 750 år, det har været i brug.

Thyraborg
er en borgdel i nærheden af Danevirkes hovedport. Stedet blev senere opkaldt efter Thyra Danabod. Her har der formodentlig været en borg af træ. Området er dog ikke udgravet endnu.

Valdemarsmuren
Dens længde er 1170 lod langs Voldemors den Store en imponerende 4 km lang, 5,7 m høj og 2 m bred teglstenmur bygget ved Danevirke. Den var tidens største bygningsværk i Nordeuropa.

Skanse 14
Ved krigsbruddet i 1864 lå der 27 skanser ved Danevirke. Helt natten mellem 5. og 6. februar trak hæren sig tilbage til Dybbøl. Den historiske Skanse 14 er rekonstrueret tæt på museet.

Hedeby (Haithabu)
Danevirke er forbundet med Hedeby, der har været Nordeuropas største handelsplads i vikingetiden. Her blev Danmarks første kirke bygget. I dag ligger her et vikingemuseum og rekonstruerede huse.

UNESCO-verdensarven Danevirke
Danmarks fødselsattest

Danevirke Museum
Ochsenweg 5
24867 Dannewerk (ved Schleswig)
Tyskland
www.danevirkemuseum.de

SSF DANEVIRKE MUSEUM

Danevirke
er det største forrindingsanlæg i Nordeuropa og siden juni 2018 UNESCO-verdensarv. Det er en kombination af volde og mure, som forløber tværs over den gamle danske landsdel Sydslesvig i det nuværende Nordtyskland.

Voldanlægget med en samlet længde på ca. 30 kilometer strækker sig fra Østersøen ved Slesvig over den tyske halderyg. Landskabet vest for Danevirke ud mod Vesterhavet var i tidligere tider uforberedt vådområde, så dette befæstningsanlæg tjener effektivt af for hele den tyske halvø på dens smalleste sted.

Danevirke blev antagelig bygget af Danerne i 400- og 500-tallet for at markere deres territoriums sydgrænse. Der var kun én port i volden, så der var kontrol med, hvem der kom op i landet.

Anlægget er sidenhen blevet udbygget i flere omgange. I vikingetiden blev det også brugt til at beskytte handelsvejene fra Vesterhavet til den vigtige handelsby Hedeby i nærheden af Østersøen.

Med Danevirke blev der lagt grundlag for, at der nord for volden kunne opstå et samlet område. Det blev få århundreder senere til kongeriget Danmark. Danevirke er Danmarks fødselsattest, lige som Jellingestenen er dødsattesten.

I dag er Danevirke og omgivelserne fredet både som naturområde og som historisk mindesmærke. Det gamle grænseanlæg tiltrækker hvert år mange mennesker, der cykler eller vandrer i det naturskønne historiske område langs med volden.

Danevirke Museum ligger ved portåbningen og Valdemarsmuren og fortæller anlæggets historie på dansk og tysk.

SSF og Danevirke Museum har fremstillet nyt informationsmateriale om Danevirke til Kulturnatten.

Mindretallet tager Danevirke med til Folketinget

Det danske mindretal er atter med om bord, når Christiansborg fredag den 12. oktober kl. 18 slår portene op til Kulturnat i København. I alt 250 museer, teatre, biblioteker, kirker, ministerier, parker og pladser over hele byen byder denne aften publikum velkommen til et væld af spændende arrangementer, der viser de mange facetter af hovedstadens og Dan-

marks kulturliv. Det danske mindretal i Sydslesvig har været med til Kulturnatten i mange år og præsenterer forskellige sider af det danske liv syd for grænsen. I år sættes der fokus på Danevirke i Sydslesvig, der er et af Danmarkshistoriens stærkeste nationale symboler og Nordeuropas største arkæologiske mindesmærke. Den 30. juni i år blev

det historiske danske grænseanlæg UNESCO-verdensarv sammen med vikingebyen Hedeby/ Haithabu.

DANMARKS FØDELSATTEST
Mindretallet holder under Kulturnatten traditionelt til i Folketingets Sønderjyske Værelse på 2. sal på Christiansborg Slot. Her kan publikum i

år få et indtryk af UNESCO-verdensarven Danevirke og dens enorme betydning som "Danmarks fødselsattest". Der er både mulighed for at stille spørgsmål til arkæolog Nis Hardt fra Danevirke Museum og at få en personlig snak om landegrænser og identitet med repræsentanter for de forskellige danske foreninger og organisationer i Sydslesvig.

De, der allerede kender lidt til området eller bare vil prøve lykken, kan deltage i en grænselands-quiz med små præmier til de heldige. Og de, der bare vil hygge sig med flinke mennesker fra Sydslesvig, er velkomne til at få en kop kaffe og noget sødt. Hele Kulturnattens program 2018 kan ses på www.kulturnatten.dk

Danevirke Museums chef Nis Hardt har tidligere været med til Kulturnat på Christiansborg. Denne gang repræsenterer han den nybyggede UNESCO-verdensarv.

Folk strømmer til på Christiansborg den nat. (Fotos: SSF)

KOMMENTAR

Kim Larsen er udødelig

Nogle af os havde nok allerede en bange anelse, da Kim Larsen måtte aflyse sin SSF-koncert i det Tyske Hus i Flensborg i starten af året. Eftervirkningerne af en alvorlig sygdom tvang ham til at aflyse den sydlagte vinterturné med Kim Larsen & Kjukken, hed det sig. Men turneen, der var udsolgt på få timer i Flensborg som på alle andre stationer, skulle finde sted på et senere tidspunkt. Vores tiltro til, at den 72-årige legende nok skulle komme sig, forblev. Og at han så nok også skulle komme til Flensborg, var vist. For Kim Larsen elskede byen, hvor han er oprådt flere gange og også kom privat. Nu er håbet om igen at opleve den største af de folkelige danske skjalde på scenen ude. Kim Larsen døde i søndags. Hans betydning for den danske musik i de sidste 50 år kan næppe overvurderes. Først med Gasolin, Nordens største band i 1970'erne, der med "Rabalderstræde", "Kvinde min", "Hva' Gør Vi Nu, Lille Du?" og "Det var Inga, Katinka" og "Smukke Charlie på sin Harley" (for bare at nævne nogle af de største hits) har

skrevet nogle af den danske rock-histories klassikere. Derefter slog han også igennem som solosanger. En musiker, der kan skrive og synge sange, som stadig begejstrer den yngste generation mere end 40 år senere, er en stor sjældenhed. Kim Larsen magtede denne kunst og skrev sig dermed ikke kun ind i dansk popmusiks Valhal, men tronede over alle dér.

Også vi danske i Sydslesvig har mange gode stunder og uforglemmelige minder, der er knyttet til Kim Larsen og hans store hits, som "Joanna", "Jutlandia", "Midt om natten" eller "Blip-båt". Tabet af Kim Larsen er en stort savn for hans nærmeste, som vi sender de varmeste tanker. Men for os andre er Kim Larsen og hans musik udødelig.

Kim Larsen. (Foto: MortenRygaard)

SSF NORDVEST

Nyt navn til nyt SSF-distrikt

De tidligere SSF-distrikter i Vidingherred og Sønderløgum er efter sidste generalforsamling indgået en fusion til et fælles, nyt distrikt. Samarbejdet mellem de tidligere distrikter foregår på fortrinlig måde, møderne afholdes i skift på den danske skole i Nykirke eller i Humtrup. Bestyrelsen er sammensat fra begge

tidligere bestyrelser, så med formand Hanna Meyer Berkenkamp fra Sønderløgum og næstformand Sandra Christiansen fra Vidingherred i spidsen arbejdes der nu på et flot program til efteråret. Et af højdepunkterne vil nok igen være det store påskemarked, som finder sted den 30. marts i Vimmersbøl Danske Skoles gymnastiksal.

Et af de første tiltag efter fusionen var at finde et nyt navn til distriktet. Der var startet et opråb via Facebook, og der kunne medlemmerne indsende forslag til et nyt navn. Der var indgået otte forslag til nyt distriktsnavn - og i sidste ende valgtes: SSF Nordvest. *lp*

SPORSKIFTE MENINGHED

Familiegudstjeneste

Søndag den 21. oktober kl. 14 arrangerer Sporskifte danske Menighed familie- og høstgudstjeneste, som kirkens nye børnekor, spejderne, Sporskiftes ungegruppe, konfirman-

der og minikonfirmander deltager og medvirker i. Efter gudstjenesten er der kirkefrokost og kaffe og auktion over "høsten".

GUDSTJENESTER

19. s. e. trin, søndag den 7. oktober, Joh. 1, 35 – 51:

Egernførde, 14.30, Brask FL, Ansgar Kirke, 10, Kirkegaard FL, Helligåndskirken, 10, Ørsted FL, Kobbemølle, 14, Kirkegaard FL, Sct. Hans, 10, Dal, høstgudstjeneste
FL, Sct. Jørgen, 10.30, Egeris FL, Sporskifte, 10, Hougesen Frederiksstad, 9.30, Vogel Harreslev, 11.30, Böll Holtenå, 10.30, Andagt ved menighedsrådet
Husum, 11, Vogel Lyksborg, 9, Egeris

Medelby Skole se Store Vi Rendsborg, 11.30, Brask Skovlund, Forsamlingshus, se Store Vi
SL, Ansgar, 10, Olesen Store Vi kirke, 14, Mortensen, høstgudstjeneste
St. Peter Ording, 14.30, Jørgensen, høstgudstjeneste
Sønder Brarup, 10, Mogensen, høstgudstjeneste
Tarp, 10, Mortensen Tønning, 11, Jørgensen Valsbølhus se Store Vi

UGEN DER KOMMER

5. SdU: Håndboldskole for U8-U10 i Træningshallen, **Slesvig** 5.-7.10. Flensborg SSF-distrikt Nord: Stor bingo i Tønnsenhuset kl. 19.30 SSF-distrikt **Bøglund**: Lotto i forsamlingshuset kl. 20

6. SSF-distrikt Dannevirke m.fl.: Borgerfest ved **Dannevirkegæden** fra kl. 11

7. Flensborg SSF-distrikt Nord: Morgenmad i Spætteklubben i **Tønnsenhuset** kl. 9.30

8. Flensborg SSF-distrikt Nord: Diabetikerklub i **menighedshuset** kl. 14

SSF-distrikt **Eggebæk/ Langsted**: Foredrag med Tatjana Hylsky om "Indbrud i hjemmet" i forsamlingshuset kl. 19

Sdr. Brarup Kvindeforening: Film hos Anna Grete Jessen kl. 19.30

9. Flensborg SSF-distrikt Nord: Morgenmad i Sejlklubben i **Tønnsenhuset** kl. 9.30

SSF-distrikt **Bøglund**: Hobby i forsamlingshuset kl. 14.30-17

Midtangel Seniorklub 65+: Lotto i præstegårdens stue kl. 15

10. De danske foreninger i **Jaruplund, Veding og Sankelmark**: Hygge med Kirsten og Erik Rettig i kirken kl. 15 SSF-distrikt Ravnkær: Strikkecafe i forsamlingshuset kl. 15.30

SSF-distrikt **Isted/ Jydbæk**: Husflid i Jydbæk Forsamlingshuset kl. 18
Slesvig Seniorklub: Årsberetning med kaffeboard i **Ansgarsalen** kl. 14

Slesvig Bibliotek: Foredrag "Sorgens børn" med Helga Küssner på biblioteket kl. 19

11. SSF, Humanitært Udvalg: Folkedans for seniorer med Inger Marie Christensen på **Flensborghus** kl. 14.30

Harreslev Kvindeforening: Film i kirkens konfirmandstue kl. 19
Ældreklubben Læk: "Thai-mad" i pensionistboligernes klublokale kl. 11.30

SSF-distrikt **Damholm**: Hobby i forsamlingshuset kl. 15

Torsdagsklubben **Frederiksberg**: Møde for de ældre på Slesvigshus kl. 14.30-17

Torsdagsklubben **Mårkær**: Tur ud i det blå fra børnehaven kl. 15

VERDEN SARV DANEVIRKE-HEDEBY

Dagen efter UNESCOs beslutning i slutningen af juni mødtes partnerne i ansøgningen ved Danevirke for at skåle på den fælles succes. Nu er alle inviteret til fest. (Foto: SSF/Tim Riediger)

Folkefest ved Danevirke Museum

Lørdag den 6. oktober inviterer Amt Haddeby og Dannewerk kommune til folkefest ved Danevirke Museum. Det skal fejres, at Hedeby og Danevirke er blevet til UNESCO-verdensarv. Den officielle fest med de fine gæster skal først finde sted til næste år, når alle officielle dokumenter er blevet overrakt. Men så længe vil kommunerne langs Danevirke ikke vente med at festligholde, at de nu huser en ægte verdensarv. I fællesskab inviterer de deres borgere og alle interesserede til en "borgerfest" på lørdag. Festen starter kl. 11

og varer til ud på aftenen, hvor der er live-koncert med bandet "Teglsten" og efterfølgende discotek. Udover musik, forlystelser for børn, mad og drikke vil der hele dagen være et informativt program med indslag fra bl.a. arkæolog Matthias Maluck, Danevirke museums chef Nis Hardt og direktøren for landsmuseerne, Claus von Carnap-Bornheim. De fortæller om, hvordan den kringledede vej til kulturarven forløb, og hvad der er det særlige ved Danevirke og Hedeby. Desuden beretter de to arkæologer dr. Astrid Tummuscheit

fra Archäologisches Landesamt og Frauke Witte fra Museum Sønderjylland om, hvordan de gjorde et sensationsfund og opdagede Danevirkes port for få år siden. Besøget på Danevirke Museum er gratis denne dag.

Se hele programmet på Danevirke Museums facebookside.

Borgerfest
Dannevirke Museum
Ochsenweg 5
Dannewerk (ved Slesvig)

DANEVIRKE MUSEUM

Museumsshop åbner julesalg

I Danevirke Museum løber urene lidt anderledes. Ikke fordi man godt kan komme til at glemme tiden, når man ser på dette spændende stykke Danmarkshistorie fra de sidste halvandet tusinde år. Her ender året også allerede den 30. november, når museet går i vinterdvale i tre mørke måneder. Derfor starter museet sit julesalg allerede nu i forbindelse med borger-

festen ved Danevirke Museum den 6. oktober. Udover varer fra Danmark og Norden vil der også kunne købes lokalt sydslesvigsk kunsthåndværk. Der vil blandt andet være julekort, julepynt, håndlavede filtvarer, tekstiler, trævarer, brugsgenstande og smykker i horn, rav, glas og sølv, håndlavede lys, kertestager, bøger, malebøger, vikinge-trælegetøj samt 1864-øl og

Dannevirke-snaps. Så hvis du leder efter noget nyt til at pynte op til jul med, små skatte til pakkekalenderen eller mandelgaven, værtindegaver eller en lille julegave, har du chancen for at finde noget særligt på Danevirke Museum inden den 1. december.

SKOVBY & DANEVIRKE

Hygge og roemos

SSF-distrikterne Skovby og Danevirke inviterer alle medlemmer og venner til en hyggelig aften lørdag den 20. oktober fra kl. 18.30 i Hærvejs huset, Skovby/ Schuby, Neukruger Weg.

Der serveres lækker roemos med flæsk, hamborgryg og kålpølse, og arrangøren håber på hyggeligt samvær. Der bliver underholdning ved duo Moin-Mojn.

Entre incl. spisning og underholdning 10 €. Drikkevarer kan købes til små priser.

Tilmelding inden 14. oktober hos **Alfred Koitzsch, 04621-29954, a-koitzsch@versanet.de, eller Silke Gustavson, 04621-32537.**

SSF & GAMLES VÆRN

Høstfest med soul

SSF Flensborg By og Gamles Værn Flensborg indbyder de ældre medlemmer og deres venner til stor høstfest på Flensborghus torsdag den 25. oktober kl. 14.30.

Udover det veldækkede kaffeboard venter musikalsk underholdning ved The Commitments Souvenirs med soulmusik fra Struer-egnen samt en tombola.

Hele herligheden fås for kun 5 euro, men tilmelding via Bysekretariatet på 0461 14408 125/ 126/ 127 er nødvendig.

The Commitments Souvenirs er både orkester og kor.

LANTERNEOPTOG EGERNFØRDE

Plakatkonkurrencens vinder, Lieske (i midten) og hendes kammerater fra Risby Danske Skole. (Foto: Fred Witt)

Plakatkonkurrencens vinder fundet

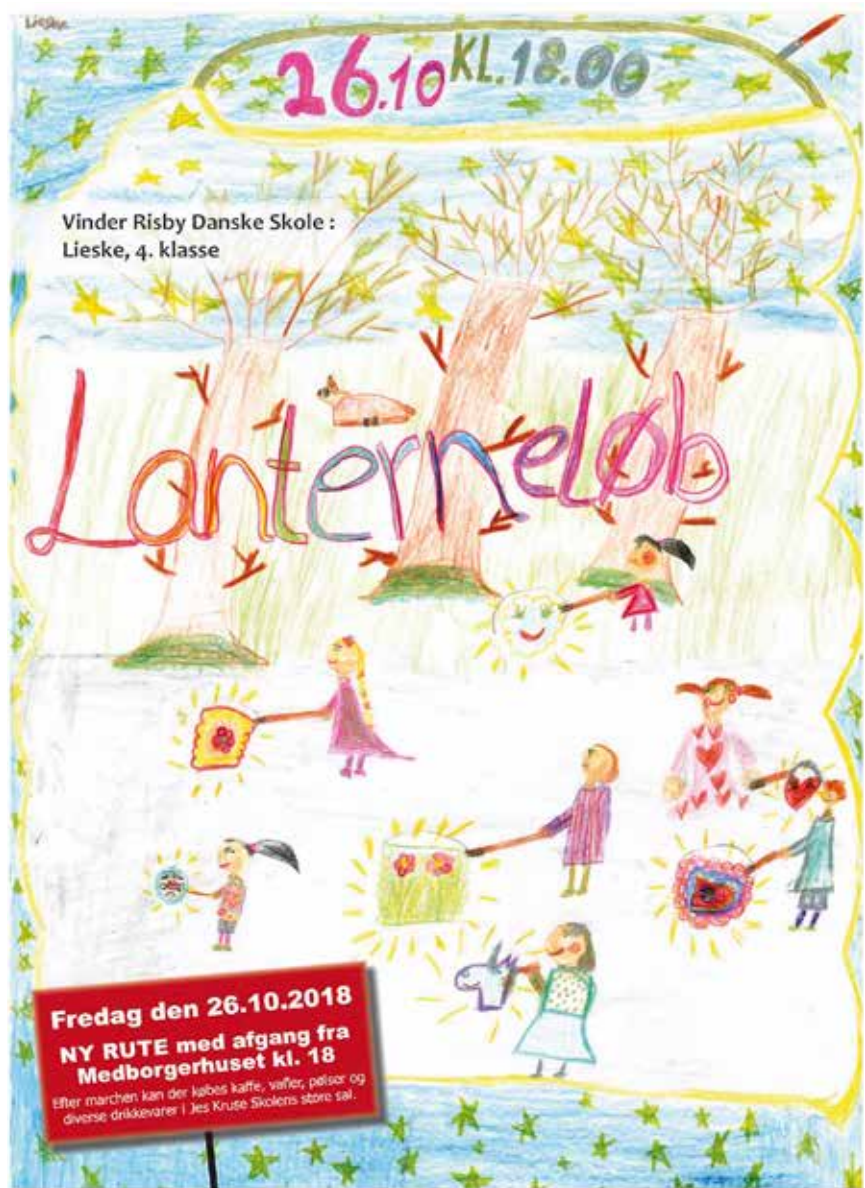
Når Egernførde SSF arrangerer stort lanterneoptog – i år den 26. oktober med ny rute, og hvor der nemt møder omkring 500 mennesker op – er der opbakning fra alle danske foreninger og institutioner i og omkring Egernførde. Og for at lokke så mange til som muligt udskriver Egernførde SSF en konkurrence om optogsplakaten blandt børnene i området. Den plakat finder man så alle steder på egnen op til selve optoget. I år deltog børn fra Risby Danske Skole og Jes Kruse-Skolen i Egernførde i konkurrencen og afleverede plakatudkast. Vinderen kommer fra Risby Danske

Skole, og Lieske fra 4. klasse fik 50 euro som belønning.

OPTOGET

Afgang for lanterneoptoget fredag den 26. oktober er kl. 18 fra Medborgerhuset med et orkester fra TuS Eckernførde i spidsen. Ruten er også delvis ny, idet man tager over havnens træbro undervejs. Efter optoget er der som altid vafler, pølser og andre fine ting i skolens hal. Alle foreninger og institutioner i Egernførde bakker op om og glæder sig til byens store danske fælles optog.

fw

Arrangører: alle danske foreninger og institutioner i Egnen

Lieskes vinderplakat.

MIDTANGEL SENIORKLUB

På sensommer-udflugten til bl.a. Bennetgaard, hvor bestyrer Lola Lecius Larsen orienterede om stedet. (Fotos: privat)

På tur nordpå

Efter at 26 glade deltagere havde været på en dejlig sommertur til Husum danske kirke og et tagselvbord på en hazienda i Almtorp/ Almdorf i forsommeren, var vi nu på en skøn sensommertur med 25 deltagere til Gram Slotskro og gårdbutik. Middagen på slotskroen stod på dansk bøv med bløde løg, og kaffen fik vi på Bennetgaard hos Lola. Vi fik husets historie samt rugbrødslagkage og boller.

Efterfølgende rundvisning gav to tilmeldinger til juleopholdet fra 27. november til 7. december.

Vort næste møde finder sted den 9. oktober kl. 15 i Satrup i præstegårdens stue med kaffe og hjemmebag, lotto/ bingo. Alle er velkomne.

Husk tilmelding til Erika eller Christa.

chr.

Hele Midtangel-rejseholdet i Husum danske kirke i forsommeren.

SSF ISTED-JYDBÆK

Julebasar 21. oktober

Hele året igennem havde vi halvtravlt i Isted-Jydbæk SSF-distrikt. Vi startede året som sædvanligt med vores generalforsamling, hvor der dog ikke skete de store omvæltninger. Efter dette mere formelle arrangement gik vi over til distriktets almindelige opgaver. I sommers tog vi eksempelvis på vores årlige udflugt. Den gik til Danfoss.

JULEBASAR

Og vi startede med at forberede/ fremstille ting til vores efterårs- og julebasar. Det er lidt underligt at arbejde på juleting allerede først på året, men det er vi vant til; for sådan gør vi hvert år. Nu arbejder vi på højtryk på at blive færdige med vore ting til advents- og julebasaren, som står på meget snart. Vi er nemlig altid tidligt på den med basaren:

Den 21. oktober åbner vi nemlig vores dør i Jydbæk Forsamlingshus fra kl. 10 til 16. Også i år har vi lavet mange forskellige ting af træ. Og der er mange nye ting iblandt - fra de helt store ting til de helt små: krybbespil, lys og lygter, marmelade, hjemmelavet snaps, rensdyr, slæder til dekoration, julemænd, stjerner. Selvfølgelig tilbyder vi som altid kaffe og hjemmebag. Alle er velkomne.

Nadine

Store og små fremstiller ting til julebasaren, som for SSF Isted-Jydbæks vedkommende allerede finder sted 21. oktober, og som traditionen tro er et tilløbsstykke for folk fra hele Syd-slesvig. (Foto: privat)

HELGOLAND

Die beiden Herausgeber Prof. Dr. Thomas Steensen (links) und Prof. Dr. Arno Bammé (rechts) mit Verleger Ingwert Paulsen vom Husum Verlag. (Foto: Ellen Frömming, Nordfriisk Institut)

Als Roman-Thema

Helgoland steht im Mittelpunkt des Romans „Die Leute auf Böödöla“ von Meta Schoepp. Das Buch erschien erstmals 1908 und wurde nun in der Reihe „Nordfriesland im Roman“ neu herausgegeben.

Meta Schoepp (1868-1939) war als Schriftstellerin Helgoland besonders verbunden; ihr erster Ehemann hatte zeitweise als Badearzt auf der Insel gewirkt. Gegen Ende ihres Lebens wurde sie vom nationalsozialistischen Regime als Halbjüdin verfolgt. Ihr Roman spielt zu der Zeit, als Helgoland britische Kronkolonie war und noch nicht zum deutschen Reich gehörte. Der Fremdenverkehr nimmt immer mehr zu, eine verfeinerte, zum Teil sehr oberflächliche städtische Kultur der Feriengäste und Neuan siedler trifft auf die von der Nordsee geprägte Lebenswelt der angestammten Inselbewohner.

Die sich daraus ergebenden Konflikte führen oftmals zu grotesken Situationen. Im Mittelpunkt des Geschehens steht die tragische Dreiecks- und Liebesbeziehung des Inselkommandanten und seines Freundes, des Bootseigners Jens Hansen, mit der auf Besuch weilenden Tochter eines pensionierten Geheimrats.

Obwohl die Insel heute formal zum Kreis Pinneberg gehört, erscheint der Titel in der Reihe „Nordfriesland im Roman“, denn Helgoland ist Teil des friesischen Kulturraums.

Die beiden Herausgeber Professor Dr. Arno Bammé und Professor Dr. Thomas Steensen erläutern in einem ausführlichen, mit vielen Bildern angereicherten Nachwort die historischen Hintergründe und den Lebensweg der Schriftstellerin.

Meta Schoepp: Die Leute auf Böödöla Nordfriesland im Roman, Band 12
Hrsg. von Arno Bammé und Thomas Steensen
Schriften des Nordfriesischen Instituts Nr. 254
171 Seiten,
zahlreiche Abbildungen, broschiert
€ 8,95
Husum Verlag,
ISBN 978-3-89876-928-0

DET DANSKE KAMMERKOR

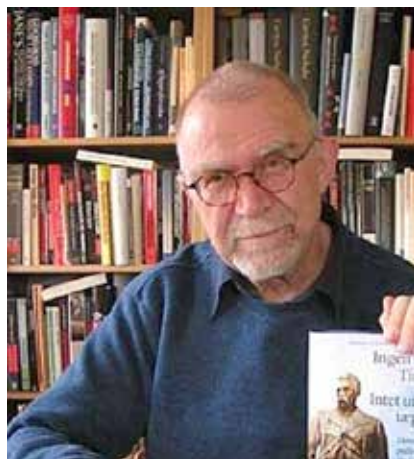
Det Danske Kammerkor.

Det Danske Kammerkor gæster Flensborg, Tarp og Lübeck i oktober. Koret kan opleves ved en koncert i Helligåndskirken i Flensborg og ved højmessen i Skt. Marien i Lübeck med såvel tyske som danske sange af komponister som Carl Nielsen, Mendelssohn-Bartholdy, Max Reger, Niels W. Gade og Lange-Müller. Det Danske Kammerkor blev oprindeligt dannet som et herrekor helt tilbage i 1911 under navnet KFUMs

RONKEDORER I JARUPLUND

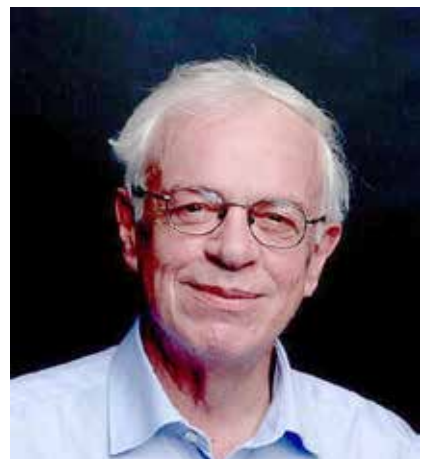
Georg Metz.

Nikolaj Ifversen.

Jens Raahauge.

Egon Clausen.

Verden af i går – og af i dag

Forfatteren Egon Clausen har taget initiativet til et såkaldt "ronkedor"-arrangement på Jaruplund Højskole, hvor deltagerne drøfter vor fælles verden netop nu. Tirsdag den 30. oktober er alle medlemme af det danske mindretal - og flere til - velkomne til at møde fire danske "ronkedorer" på Jaruplund højskole.

En ronkedor er betegnelsen for en gammel hanelefant, der får lov til at gå og trompetere på arbejdspladsen, og de fire oplægsholdere, der optræder i Jaruplund den 30. oktober, er knyttet til internetradioen Den2radio og ivrige samfundsdebattører. Under overskriften: Verden af i går. Verden af i dag, tager de fire fat i begrebet nationalisme af i går og i dag. Den2radio er en internetbåret radio-station, der sender programmer om kultur og samfund. De fire ronkedorer mødes en gang om måneden og tager udgangspunkt i den faglitteratur, de har læst i den forgangne måned.

De fire ronkedorer er: Georg Metz, tidligere vært på TV-avisen og chefredaktør for dagbladet Information, Nikolaj Ifversen, tidligere redaktør på

P1 i Danmarks Radio, Jens Raahauge, tidligere skoleinspektør, formand for Dansk lærerforeningens folkeskolefraktion, og Egon Clausen, forfatter, tidligere redaktør på P1 i Danmarks Radio, formand for den faglitterære gruppe i Dansk Forfatterforening.

HVAD DE VIL TALE OM

"Hjemstavn og nationalisme" ved Nikolaj Ifversen:

Nogle mener, at fremvæksten af nationalisme kan ses som en folkelig opstand mod den fremherskende politiske korrekthed og ideologi. Den tidligere redaktør i Danmarks Radio, Nikolaj Ifversen har læst en ny bog, der kritiserer de intellektuelle, der bliver opskræmt over nationalismens vækst. Hvorfor ikke bare erkende, at folket vil nationalstaten? Hvorfor ikke genfinde stoltheden og glæden ved at være født og opvokset et sted, der har sat sig som erindringer og prægninger i kroppen og sindet, og som en sproglig arv?

"Nationalismens grundstof" ved Georg Metz:
Færøerne er en lille nation, og i dag er den færøske nationalisme meget

stærk. Hvordan er det gået til? Det er der udkommet en spændende bog om. Den fortæller historien om moderniseringen af Færøerne og dermed også om dannelsen af de myter om danskere, der danner baggrund for færøsk nationalisme i dag. I midten af 1800-tallet kom Færøerne ud af århundreders isolation, og på få år blev øerne forvandlet til et moderne samfund, men prisen var, at mange gamle magtbasier stod for fald, og det medførte dramatiske konfrontationer på øerne. Fortællingerne om disse konflikter lever i dag deres liv som myter, der er fortalt gennem generationer om det danske herredømme på Færøerne.

"Europas nationalisme" ved Egon Clausen
Nationalisme er ved at være på mode igen. Englænderne har fået deres Brexit, fordi de ville værne om britiske nationale værdier. Italienerne har stemt populistiske politikere til magten. I Tyskland står partiet Alternative für Deutschland stærkt. Både Ungarn og Polen har autoritære regeringer. Fælles for dem er en dyrkelse af nationen og det nationale. Man taler i den sammenhæng om et folkeligt op-

rør mod eliten, men passer det? Egon Clausen tager udgangspunkt i en ny bog, der handler om Europas nationale netop nu.

"Fornedrelsen af det danske sprog" ved Jens Raahauge
De senere år er det danske sprog blevet forrået. Det er der udgivet en bog om. Den hedder: "Fordi. At. Så", og den rummer en dokumentation af de grove og generaliserende udfald mod muslimer, der er blevet en standardvare i hverdagsdansk. Tidligere skoleinspektør Jens Raahauge, der også er formand for Dansk lærerforeningens folkeskolefraktion, fortæller om den aggressive hjertekulde, der har fået lov til at præge sproget og dermed også forestillingen om, hvad det vil sige at være dansk.

DE OMTALTE BØGER ER:

Knud Lindholm Lau: "Fordi. At. Så."
Henrik Jensen: "Derfra vores verden går"
Jens Christian Grøndahl: "Europa er ikke et sted."
Charlotte Langkilde: "Færøerne. En moderne nation fødes."

OFFENER KANAL/WYK

Friisk Funk bleibt

Der Medienrat der Medienanstalt Hamburg/ Schleswig-Holstein (MA HSH) hat die Zuweisung der UKW-Frequenz 96,7 KHz am Standort Wyk auf Föhr an den Offenen Kanal Schleswig-Holstein (OKSH) ab dem 18. Januar 2020 für die Dauer von zehn Jahren verlängert. Auf dieser Frequenz verbreitet der OKSH seit 2010 werktäglich die auf Friesisch ausgestrahlte Sendung „Friisk Funk“ sowie Sondersendungen in friesischer Sprache. Außerhalb der Sendestunden von „Friisk Funk“ wird auf der Frequenz das Programm des Offenen Kanals Westküste ausgestrahlt.

KONTAKT

Udgiver: Flensborg Avis.
Ansv. chefred. Jørgen Møllekær

Redaktion: Lars Erik Bethge
Bernd Engelbrecht

Dansk Generalsekretariat,
Nørregade/Norderstr. 76
24939 Flensborg
Telefon 0461/14408 120 eller
14408 122
Internet: www.syfo.de
e-mail: info@syfo.de

Udkommer hver torsdag.
Bezugspris ist im
Mitgliedsbeitrag enthalten.

MINDEORD

Magdalene Diedrichsen †

Skovlund-Valsbøl-kredsen har taget afsked med Magdalene Diedrichsen, Skovlund, der døde 90 år gammel. Det er en høj alder, som Magdalene også var mærket af, men især datterens død for et års tid siden havde taget på hendes kræfter og livslyst. Der var ét ord, der faldt os alle ind, da vi delte budskabet om Magdalenes død: ordet trofasthed. Magdalenes trofasthed overfor det danske i alle dets variationer var bemærkelsesværdig og kendt af alle. "Se is bi de Dänen", sagde man om hende i landsbyen. Og hun og hendes lille bil var kendt, for hun tog sig i mange, mange år af den lokale kontingentopkrævning for både SSF, SSW og YDUN/ Ungdomsforeningen. For rigtigt mange medlemmer var hun selve livsnerven til de danske foreninger; hun varetog opgaven som

vores tillidskvinde. I dag virker betegnelsen næsten gammeldags. Mange har glemt, at ordet eksisterer, og endnu flere har slet ingen anelse om, hvor betydningsfuld denne foreningsopgave var. Især er det gået i glemmebogen, at den personlige og regelmæssige kontakt gennem tillidskvinder som Magdalene har været afgørende for mange voksne menneskers fortsatte tilknytning til den danske kreds.

Den indsats skylder vi Magdalene stor tak for, og for flere år siden besluttede vi at indstille Magdalene til at modtage SSFs sølvnl som anerkendelse og tak.

Også menighedsrådet i Skovlund og dets skiftende præster har gennem årene trukket på Magdalenes trofaste virke. "Og så er det Magdalene, der passer kirken" var ordene, når man skulle beskrive arbejdsfordelingen i vores lokale danske liv.

Interessen for det kirkelige liv kom også til udtryk ved, at Magdalene i mange år var medlem af menighedsrådet, hvor hun gerne repræsenterede os på kredsmøder og til kirkedagene. Og netop i kirkelig sammenhæng har hun sat et særligt og varigt minde. Det var Magdalenes bemærkninger, der blev udslagsgivende, da menighedsrådet i slutningen af 1980'erne tog til Lemvig for at vælge et af Bodil Kaalunds malerier, der skulle være altertavle, når det nybyggede forsamlingshus skulle bruges som kirke. Derfor vil vi sende en særlig tanke til Magdalene næste gang, vi lukker op for kirkevæggen med det smukke maleri, hvor Jakob drømmer, og i taknemmelighed mindes hende og hendes store trofasthed.

Æret være Magdalenes minde. På vegne af alle danske foreninger i Skovlund-Valsbøl,
Kirsten la Cour

Magdalene Diedrichsen. (Foto: privat)

Søndag den 28.10. kl. 10 i højmessen i Skt. Marien i Lübeck.

Dirigenten Lene Schuldt Jensen har dirigeret koret siden januar 2015. Hun arbejder i det daglige som organist i Hellerup Kirke og har en kirkemusikalsk diplomeksamen fra Det Kgl. Danske Musikonservatorium. Hun har en bachelorgrad i musikvidenskab.
www.detdanskekammerkor.dk

Sangere. I 1957 kom damerne med, og i 1994 skiftede koret navn til Det Danske Kammerkor.

I dag er de et mindre kor, som består af cirka 25 sangere i alderen 25 til 60 år. De har hjemme i Lindevang Kirke på Frederiksberg.

Programmet:
Fredag den 26.10. kl. 15.30 i Seniorresidens i Tarp (ikke-offentlig),
Lørdag den 27.10. kl. 16 i Helligåndskirken i Flensborg, og

SDU

Workshop:

Lav musik på iPad

Lav musik på iPad

SdU inviterer børn fra 5.-7. klasserne med interesse for elektronisk musik til en workshop "Lav musik på iPad" 27.-28. oktober med online-tilmelding

senest 12. oktober via www.dgi.dk/201814003001, hvor også nærmere info meddeles.

JUNGE LANDWIRTE

Mit Museum und Schule in die deutsch-dänische Zukunft

Das Landschaftsmuseum Angeln/ Unewatt und die Grästen Landbrugsskole haben die Ausstellung „Bauer 2.0 – Zukunftsbilder junger Landwirte“ im Landschaftsmuseum Angeln / Unewatt eröffnet.

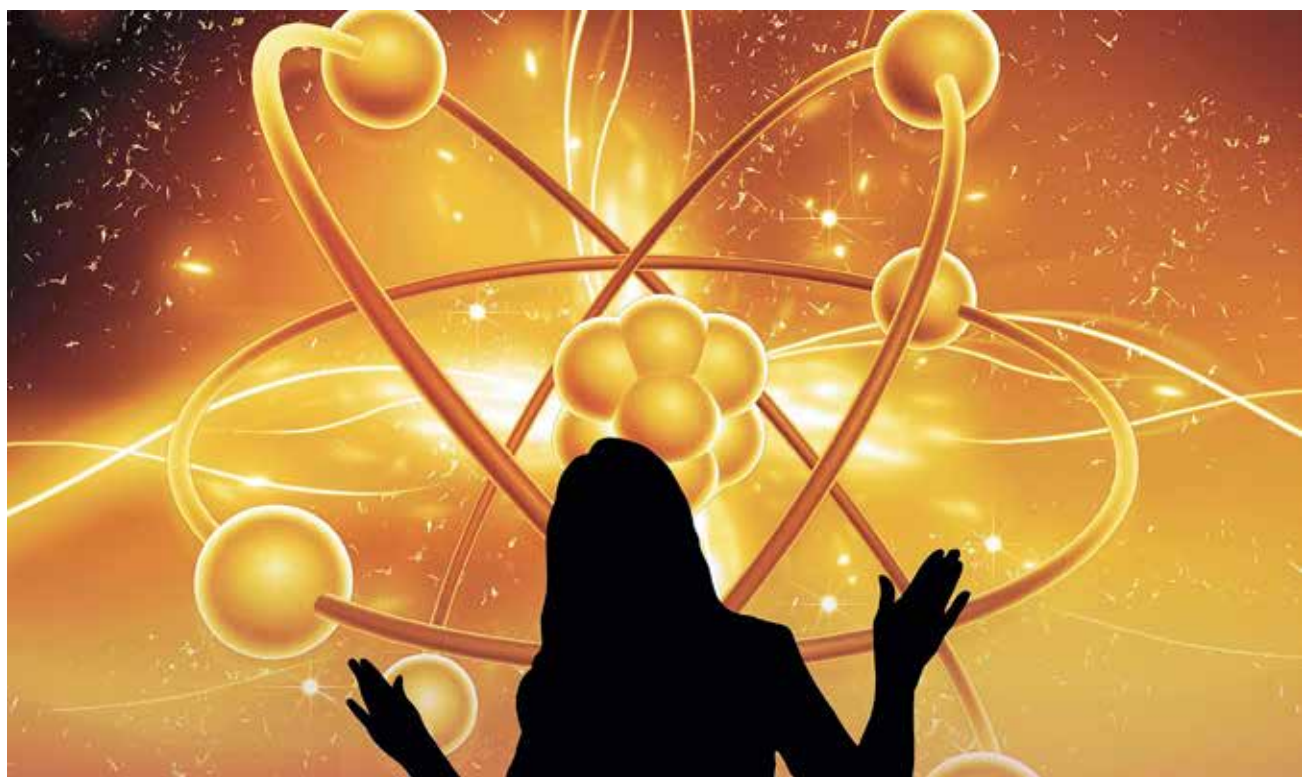
Eine Künstlergruppe mit Johannes Caspersen, Anka Landtau, Christiane Limper und Rick Toxle hat Schülerinnen und Schüler der Gravensteiner Landwirtschaftsschule bei ihrer Beschäftigung mit dem Thema Zukunft der Landwirtschaft begleitet. Erste Ergebnisse wurden am 16. September in Gravenstein/ Grästen präsentiert.

Zur Ausstellungseröffnung im Landschaftsmuseum präsentierten die vier

Künstler ihre Arbeiten zu dem Thema in der Christesen-Scheune.

Die Ausstellung wird dieses Jahr noch bis zum 28. Oktober, dem letzten Öffnungstag des Museums gezeigt. Das Projekt „Bauer 2.0- Zukunftsbilder junger Landwirte“ wird finanziert von KursKultur mit Unterstützung der Region Sønderjylland-Schleswig, des dänischen Kulturministeriums und des Ministeriums für Bildung, Wissenschaft und Kultur des Landes Schleswig-Holstein, gefördert mit Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung.

KVANTEFYSIKKEN

Om atomernes vilde verden

Fysikere diskuterer stadig, hvordan de eksperimenter og teoretiske overvejelser, der førte til Niels Bohrs atom- og kvantefysik, skal forstås. Samtidig anvendes den med succes på alt fra stjernerne til mikrochips i smartphones.

Den danske fysiker Niels Bohr foreslog i 1913 en model for atomernes opbygning, som minder om planeternes kredsløb om solen i solsystemet. Bohrs teori blev en forløber for den såkaldte kvantefysik, hvis formler er utroligt præcise.

Professor i kvantefysik, Klaus Mølmer

delers ud af sin egen svimmelhed over kvantefysikken, dens vidt forskellige fortolkninger og dens seneste teoretiske og eksperimentelle landvindinger, når foredraget livestreames fra Aarhus Universitet tirsdag den 9. oktober kl. 18.50 på Flensborg Bibliotek, Nørregade/ Norderstr. 59. I foredraget diskuterer Mølmer de eksperimentelle observationer og teoretiske overvejelser, der førte til Bohrs atomfysik og til kvantefysikkens teoretiske formler. Niels Bohr udtalte, at "...hvis nogen siger, han kan tænke over kvanteproblemerne

uden at blive svimmel, viser det blot, at han ikke har forstået den mindste smule af dem."

Fri entré

Foredraget er det andet i rækken "Of-fentlige foredrag i Naturvidenskab", hvor du har mulighed for at komme tættere på de nyeste opdagelser og erkendelser inden for naturvidenskab. Foredragsserien arrangeres af Science and Technology, Aarhus Universitet og Carlsbergfondet og i Sydslesvig af Dansk Centralbibliotek, Dansk Skoleforening, Aktivitetshuset og SSF. Lene Lund

SUNDHEDSTJENESTEN

Dänischkurse

Mitarbeiter beim Dänischen Gesundheitsdienst, die des Dänischen und ggf. der dänischen Fachausdrücke nicht mächtig sind, haben jetzt die Möglichkeit, einen Kurs zu belegen: Anfänger (1) treffen sich freitags 14-16 Uhr im Dansk Alderdomshjem in der Nerongsalles 27.

Hier sind auch alle anderen interessierten Mitarbeiter des Gesundheitsdienstes willkommen.

FOR FORTSÆTTERE

Desuden tilbydes et kursus for ansatte (2) med gode basiskundskaber i dansk. Dette kursus foregår om mandagen kl. 14-16 samme sted.

Kom forbi eller kontakt lærer Walter Paulsen på 0176 45 715 359.

Kurset er gratis.

HØJSKOLEN

Dansk kurser

Jaruplund Højskole tilbyder dansk kurser på forskellige sprog-niveauer. Mange deltagere benytter muligheden for Bildungsurlaub i et sprogkursus. Desuden kan du deltage i et weekendkursus fordelt på 4 dage i tiden 9.-10.11. samt den 30.11. og 1.12. på sprog-niveau 3 = for gode begyndere.

Det sproglige niveau svarer til begyndere på trin 1 til gode fortsættende på trin 7.

I efteråret har vi følgende kurser:

10.9.-14.9. på niveau 7,

24.9.-28.9. på niveau 6,

29.10.-2.11. på niveau 1,

19.11.-23.11. på niveau 5.

Ugekursus koster 180 euro og weekendkurset (2 weekender) 120 euro. Overnatning med morgenmad skal forespørges.

Yderligere oplysninger på skolens hjemmeside www.jaruplund.de

JARUPLUND

Hygge med Rettigs

SSF-distriktet Jaruplund, Veding & Sankelmark og Jaruplund danske menighed indbyder til hygge og sang med Kirsten og Erich Rettig i kirkens lokaler onsdag den 10. oktober kl. 15.

BIBLIOTEKET

Hjælp til IT

Har du hørt, at man kan hente lydbøger på e-reolen?

Michael Juul Olsen hjælper dig gerne i gang med både netlydbøger og e-bøger, og skulle du have andre it-problemer, står han klar med råd og vejledning på Flensborg Bibliotek, Nørregade/ Norderstr. 59, tirsdag den 16. oktober kl. 16./LL

MINDRETALS RÅDET

Det var første gang, at Mindretalsrådet i samlet flok officielt mødte forbundsregeringens nye kommitterede for mindretal, dr. Bernd Fabritius (3.f.h.). (Foto: Mindretalssekretariatet)

Fire mindretal mødte deres kommitterede for første gang

Sidste fredag mødte det tyske Mindretalsråd for første gang officielt Tysklands nye mindretalskommitterede, dr. Bernd Fabritius.

Mindretallene medbragte en række mindretalspolitiske emner, som rådet gerne ville høre Fabritius' holdning til. Der blev både talt om sproglig og kulturel ligestilling, diskrimination af sinti & romaer ('antiziganisme'), den europæiske underskriftsindsamling Minority SafePack-Initiative samt et muligt Mindretallenes Hus i mindretalsunionen FUENs regi.

SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen, der sammen med SSF-formand Jon Hardon Hansen repræsenterede det danske mindretal i rådet, var efterfølgende tilfreds med den første sammenkomst: "Dr. Fabritius har været meget åben for vores anliggender og bakker op om mindretallenes

interesser. Så jeg forventer, at vi får et godt samarbejde."

Christiansen bider især mærke i at Fabritius har en klar forestilling om sin rolle. "Vi har hidtil som regel været forvænt med vores mindretalskommitterede i Kiel og Berlin, der ikke opfattede sig selv som tilsyn over mindretallene, men som ombudsfolk og advokater for mindretallenes interesser hos regeringen. Fabritius har klart tilkendegivet, at han også ser sig selv i advokatrollen, så det tegner da godt."

Mindretalsrådet (Minderheitenrat) består af repræsentanter for de fire anerkendte nationale mindretal i Tyskland: Det danske mindretal og friserne i Slesvig-Holsten, sorberne i Brandenburg og Sachsen samt sinti & roma i hele Tyskland.